

Edukacja jest jednym z kluczowych obszarów, w których człowiek rozwija swoje umiejętności i wiedzę przez całe życie.

Rozróżniamy trzy podstawowe formy edukacji: formalną, nieformalną oraz pozaformalną. Każda z nich ma unikalny charakter i pełni istotną funkcję w rozwoju osobistym i zawodowym każdego człowieka. Czym różni się te 3 formy?

Podstawowe formy edukacji

Edukacja formalna to system zorganizowany, który funkcjonuje w ramach określonych instytucji edukacyjnych, którymi są instytucje publiczne lub posiadające odpowiednie uprawnienia instytucje prywatne. Edukacja formalna obejmuje kształcenie podstawowe, zawodowe, średnie, wyższe czy kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ma ona charakter instytucjonalny, jest prowadzona zgodnie z ustalonymi programami nauczania, a proces nauczania jest zorganizowany według określonych ram czasowych. Edukacja formalna kończy się zazwyczaj uzyskaniem certyfikatu, świadectwa lub dyplomu potwierdzającego osiągnięcie określonego poziomu wiedzy (klasyfikacji ISCED8).

W Polsce edukacja formalna jest powszechna i obowiązkowa dla dzieci w wieku od 7 do 18 lat. System edukacji formalnej obejmuje:

- szkoły podstawowe (klasy 1-8),
- szkoły ponadpodstawowe (licea, technika, szkoły branżowe),
- oraz szkolnictwo wyższe, w tym uniwersytety i politechniki.

Edukacja nieformalna odnosi się do działań edukacyjnych podejmowanych poza zorganizowanym systemem instytucjonalnym. Jest to edukacja, która odbywa się często przypadkowo, w sposób spontaniczny, a także poprzez różnorodne formy aktywności, które nie muszą być oficjalnie zatwierdzone przez instytucje edukacyjne.

Możliwościami edukacji nieformalnej są różne. Obejmują m.in.: kursy online, kursy stacjonarne, staże, praktyki zawodowe, szkolenia oferowane przez pracodawców, webinaria, konferencje, seminaria, wykłady organizowane przez różne instytucje, wydarzenia i festiwale naukowe, udział w stowarzyszeniach i organizacjach pozarządowych.

Uczenie się nieformalne może mieć miejsce również „w rodzinie, w codziennym życiu i odbywa się jako samokształcenie, przekazywanie i zdobywanie wiedzy wśród członków rodziny lub społeczności” (Eurostat 2016: 15; UNESCO 2012: 12).

Edukacja pozaformalna jest formą pośrednią między edukacją formalną a nieformalną. Obejmuje zorganizowane działania edukacyjne, które są celowo zaprojektowane, ale nie prowadzą do uzyskania formalnych certyfikatów, jak w przypadku edukacji formalnej. Często koncentruje się na rozwijaniu określonych kompetencji, umiejętności i miękich, a także wspiera rozwój osobisty i społeczny uczestników.

W Polsce edukacja pozaformalna realizowana jest głównie przez organizacje pozarządowe, centra kultury, domy młodzieży oraz firmy szkoleniowe. W ramach tych działań organizowane są warsztaty, treningi, kursy, seminaria, projekty obywatelskie i inne formy kształcenia. Może cechować się różnym poziomem intensywności i wymagać od osób uczących się różnego poziomu zaangażowania. Ważnym aspektem edukacji pozaformalnej jest nacisk na umiejętności praktyczne, takie jak praca w grupie, zarządzanie projektami, komunikacja interpersonalna, kreatywność czy zdolność do krytycznego myślenia.

Znaczenie edukacji nieformalnej i pozaformalnej w Polsce

W Polsce rośnie świadomość znaczenia edukacji pozaformalnej i nieformalnej, w szczególności w kontekście zmieniającego się rynku pracy oraz dynamicznego rozwoju technologicznego. Coraz więcej Polaków wykorzystuje te możliwości do rozwijania swoich kompetencji. O tym, jak wielka jest to skala, świadczą wyniki z badania ludności [Bilansu Kapitału Ludzkiego](#) z 2022/2021 r. (BKL 2021). Badania te wykazały, że **aż 71% osób w wieku 25-64 lat w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie rozwijało swoje kompetencje, ucząc się w sposób nieformalny**. Co istotne, wyniki każdej kolejnej edycji badania BKL wskazują na nieznaczny, ale systematyczny wzrost odsetka osób uczących się samodzielnie. Z pozaformalnej edukacji korzystało 36% dorosłych Polaków, a 30% badanych osób wykorzystywano różne formy uczenia się w miejscu pracy.

Edukacja formalna, nieformalna i pozaformalna stanowi integralne elementy systemu kształcenia, który wspiera rozwój osobisty i zawodowy przez całe życie. W Polsce edukacja formalna jest podstawą systemu oświaty, ale rosnące zainteresowanie edukacją nieformalną oraz pozaformalną wskazuje na konieczność dostosowania się do współczesnych wyzwań. Coraz więcej osób korzysta z możliwości samokształcenia, szkoleń i kursów online, które umożliwiają im rozwijanie umiejętności poza tradycyjnymi strukturami edukacyjnymi. W obliczu globalnych zmian gospodarczych i technologicznych rozwój nieformalny staje się kluczem do sukcesu na zmieniającym się rynku pracy.

Edukacja formalna, nieformalna i pozaformalna

Kategoria: Bez kategorii

Opublikowano: czwartek, 10 październik 2024 10:39

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 MAŁOPOLSKA

Kampania społeczna upowszechniająca idee uczenia się przez całe życie jest współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

#FunduszeUE #FunduszeEuropejskie
